

MOKGWA WA GO KANELWA LE GO

DIRA TLELEIME YA PHIMOLOKELEDI KA

GA BOLWETSE BA SILICOSIS KGOTSA TB

Fa o na le bolwetse ba silicosis kgotsa TB mme o direla kgotsa o kile wa dira mo moepong, o ka nna wa tshwanelega go dira tleleime ya phimolokeledi. Tokomane e e thalosa gore o dira eng fa o na le bolwetse ba silicosis kgotsa TB, le gore o ka dira jang kopo (tleleime) ya phimolokeledi fa o tshwanelega go e amogela.

O ka dira tleleime ya phimolokeledi fa o kanetswe gore o na le bolwetse jwa makgwafo jo bo amanang le lefelo la tiro.

Mo tokomaneng e, re thalosa dikgato tse nne tse di latelang:

Nna kelotlhoko. Ga go ope yo o tshwanetseng go go kopa go duelela diforomo kgotsa thuso.

Buisa dintlha tsa tlaletso ka ga se mo go tsebe 6

KGATO YA 1

Tlhomamisa gore a bolwetse jwa makgwafo jo bo bakilweng ke tiro bo teng

Selo santlha se se tlhokang go dirwa, fa o belaela gore wena kgotsa motho mongwe yo o mo itseng o na le bolwetse jwa makgwafo mme a dira kwa kgotsa a kile a direla kwa meepong, ke go nna le tlhatlhobo ya bongaka.

E ke tlhatlhobo e e kgethegileng e e bidiwang "Benefit Medical Examination" (BME), e e tshwanetseng go dirwa ke mongwe wa ba ba latelang:

Bookelo kgotsa tleliniki kwa moepong o o neng o dira kwa go one

Medical Bureau for Occupational Diseases (MBOD)

Di One-stop service centres (Senthara ya ditirelo tse fapanang lefelong le lengwe)

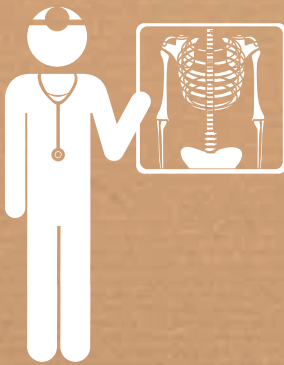
Maokelo a setšhaba le dingaka tse dirisanang le meepo

Fa o ya go dira BME, netefatsa gore o tsamaya o tshotse khopi ya ID ya gago, le ditokomane dipe tse di nang le dintlha tsa rekoto ya go thapiwa ga gago (hisoro ya tiro). Gape gakologelwa gore modiri mongwe le mongwe wa moepo, le motho mongwe le mongwe yo o kileng a direla mo meepong, o na le tshwanelo ya go nna le BME dingwaga tse pedi dingwe le dingwe mahala gontle le go duela (fa o ya kwa ditikatikweng kgotsa disenthareng, maokelong kgotsa dingakeng tse di beilweng).

O tshwanetse go tlhomamisa gore o tsaya ditokomane tse fa o ya go tlhatlhobiwa:

- Khopi ya lekwalo la gago la boitshupo (ID)
- Rekoto ya gago ya Tiro
 - Rekoto ya Tiro e ka nna epe ya dilo tse latelang (o tlhoka e le nngwe fela)
 - Rekoto ya tiro ya TEBA, e e tempilweng e bile e saenilwe ke mothankedi wa TEBA – go tswa kwa ofising ya TEBA ya selegae ya gaeno; kgotsa
 - Setifikeiti sa Tiro se se tempilweng e bile se saenilwe ke mothapi; kgotsa
 - Ditokomane tsa semmuso go tswa kwa mothaping tse di nang le dintlha tsa go thapiwa ga gago – lobaka, letlha la go simolola le la go khutla le maemo ape a o kileng wa nna le one ka nako eo.
- Direkoto dipe tsa bongaka – karata ya tleliniki, diekeserei dipe tse o kileng wa di dira, kgotsa makwalo ape go tswa kwa bookelong fa o kile wa lwala kgotsa wa gobala.

 GO BUIWA KA KGATO 2 MO TSEBENG E E LATELANG

KGATO 2

TLISA
DITOKOMANE
TSOTLHE GORE
DI KANELWE

Fa tlhathobo ya gago ya BME e dirilwe, batho ba ba e dirileng ba tla romela tshedimosetso e e latelang le ditokomane kwa komiting e e kanelang:

Kopo ya BME e e tladitsweng ka botlalo*	Khopi ya lekwalo la boithsupo (ID)	Hisetori ya tiro	Hisetori ya tleliniki
Ekeserei ya sehuba	Teko e e tiholang go dira ga makgwafo	Dipholo tsa segotlhola**	Pego ya histology kgotsa microscopy***

* se se tlaa tladiwa ke badiri fa o ya kwa tekong
 ** fa ba belaela gore gape go na le TB
 *** fa go belaelwa gore go na le kankere ya makgwafo

Komiti e e kanelang e bopilwe ka dingaka tse di rebotsweng ke Tona ya Boitekanelo, mme ba leba tshedimosetso yotlhe gore ba kgone go tsaya tshwetso ka ga gore a motho o na le bolwetse jwa makgwafo jo go nnilweng le jone kwa tirong jo bo ka ntshediwang phimolokeledi.

Fa komiti e sena go leba kopo ya gago le dipholo tsa tlhathobo ya gago, ba tlaa busetsa dipholo kwa bookelong kgotsa kwa ngakeng e e go tlhathobileng. Ngaka e tla go kopa gore o boele kwa bookelong gore mongwe a go tshalosetse tshwetso.

Fa o kanetswe gore o na le bolwetse jwa Silicosis go fitlhela go Kgato 1 kgotsa Kgato 2, o ka simolola dikgato tsa go dira tleleime ya phimolokeledi. Ngaka kgotsa baoki ba ka go thusa ka seo. Batlisisa go le gontsi ka ga tsamaiso ya phimolokeledi kwa www.oldcollab.co.za/how-to-claim kgotsa leletsa MBOD mo go 011 403 6322

GO BUIWA KA KGATO 3 LE 4 MO TSEBENG E E LATELANG

Fa o sena go kanelwa gore o tshwanelega go tleleima, e ke tsamaiso e o tlhokang go e latela gore o kgone go dira tleleime ya phimolokeledi:

KGATO YA 3

Fa o dira tleleime ya phimolokeledi mo boemong jwa gago

- Tsaya diforomo tsotlhe tse o tlleng go di tlhoka – di ka laisololwa (downloaded) kwa go website ya www.oldcollab.co.za/how-to-claim kgotsa go tswa go HR/tleliniki e e kwa moepong, kgotsa MBOD, TEBA, kgotsa di one-stop centres.
- Netefatsa gore o na le foromo ya **GW24/80** e e tsepameng – go na le nngwe ya Silicosis le e nngwe ya TB
- Tlatsa dintlha tsotlhe mo diforomong tsa **GW24/80** le **GW24/17** (mme o se ka wa di saena). Di tseye, le lekwalo la gago la boitshupo (ID) le khopi ya gago ya ID mme o ye le tsone kwa seteiseneng sa mapodisi se se gaufi le wena. Mapodisi a tshwanetse go tempa le go kanela khopi ya ID ya gago le tshaeno ya gago mo foromong ya **GW24/80**. Ba tshwanetse go tsaya dikgatiso tsa menwana ya gago mo foromong ya **GW24/17** le go di tempa gammogo le go di saena.
- E ya kwa bankeng, ka foromo ya **V47** e e tladitsweng ebile e saenilwe, mme o kope gore e tempiwe e be e saeniwe ke banka. Gape kopa gore seteitemente sa akhaonto ya banka se saeniwe se be se tempiwe ke banka. Mametlelela seteitemente mo foromong **V47**.
- Batla Rekoto ya Tiro ya gago le Selipi sa Tuelo
 - Rekoto ya Tiro e ka nna epe ya dilo tse latelang (o tlhoka e le nngwe fela) –
 - *Rekoto ya tiro ya TEBA, e e tempilweng e bile e saenilwe ke motlhankedi wa TEBA – go tswa kwa kantorong ya TEBA ya selegae ya gaeno; kgotsa*
 - *Setifikeiti sa Tiro se se tempilweng ebile se saenilwe ke mothapi; kgotsa*
 - *Ditokomane tsa semmuso go tswa kwa mothaping tse di nang le dintlha tsa go thapiwa ga gago – lobaka, letlha la go simolola le la go khutla le maemo ape a o kileng wa nna le one ka nako eo.*
 - Selipi sa tuelo
 - *Fa o kanetswe go ba le TB, moepo o tshwanetse go balela tatlhegelo ya gago ya dituelo tsa lobaka lwa dikgweri tse 6 morago ga o sena go kanelwa go ba le TB, mo tsebe 2 ya foromo ya TB **GW24/80**.*
- Fa o sena go nna le ditlhokegwa tseno tsotlhe o ka tsenya tleleimi.

KGATO 4

Kwa tleleimi e isiwang teng

E posetse kwa P.O Box 4584, Johannesburg, 2000

E fekesetse kwa 011 403 1346

E ise ka sebele kwa 144 De Korte Street, Braamfontein, 2000

GO BUIWA KA PHIMOLOKELEDI YA BADIRELAMEEPO BA BA TLHOKAFETSENG MO TSEBENG E E LATELANG

MOTHO O A TLHOKAFETSENG?

Phimolokeledi ya malwetse a makgwafo mo badirelameepong ba ba tlhokafetseng

O tlhoka tshedimosetso e fa o batla go itse ka ga go tleleimela phimolokeledi ya modirelamoepong kgotsa motho yo a kileng a bo e le modirelameepong yo a tlhokafetseng (mme a sa tleleima fa a ne a santse a tshela).

GO NNA LE TSHEDIMOSETSO YA TLALELETSO O KA LELETSA:

Pathology	011 712 6519
Division ya NIOH	011 712 6444
the MBOD	011 403 6322

TIREGO YA TLHATLHOBO YA SETOPO LE TLHATLHOBO

Pele fa go ka sekasekiwa kopo epe ya phimolokeledi, go tshwanetse ga ntshiwa makgwafo a moswi mo tlhatlhobong ya setopo le gore a romelwe kwa Johannesburg go ya go tlhatlhoabiwa.

Seno se tshwanetse go diragala ka bonako jo bo kgonegang morago ga loso. Makgwafo a a ka ntshiwa fela ka tumelelo e e kwadilweng ya balelapa la moswi – le gone tlhatlhoabiwa kwa Johannesburg ga e ne e diriwa fa foromo ya tumelelo e sa tladiwa.

Makgwafo a tshwanetse go ntshiwa pele fa go nna le phitlho – kopa bookelo, ngaka, tleiniki kgotsa morulaganyi wa diphitlho (mororabaswi) go thusa go rulaganya se. Makgwafo a tlaa bolokwa mo setshodong se se kgethegileng.

Ditokomane tse di latelang di tshwanetse go romelwa le makgwafo fa di ya kwa Johannesburg –

- Foromo ya tumelelo
- Khopi ya lekwalo la ID la motho yo o tlhokafetseng
- Rekoto ya Tiro ya moswi, e e ka nnang epe ya dilo tse latelang (o tlhoka e le nngwe fela) –
 - Rekoto ya tiro ya TEBA, e e tempilweng e bile e saenilwe ke mothlankedi wa TEBA – go tswa kwa ofising ya TEBA ya selegae ya gaeno; kgotsa
 - Setifikeiti sa Tiro se se tempilweng e bile e saenilwe ke mothapi; kgotsa
 - Ditokomane tsa semmuso go tswa kwa mothaping tse di nang le dintlha tsa go thapiwa ga moswi – lobaka, letlha la go simolola le la go khutla le maemo ape a moswi a kileng a nna le one ka nako eo.
- Direkoto dipe tsa bongaka – karata ya tleiniki, diekeserei dipe tse moswi a kileng a di dira, kgotsa makwalo ape go tswa kwa bookelong fa moswi a kile a lwalwa kgotsa a gobala.

Nako yosi e makgwafo a ka se ntshiweng ke fa moswi a ne a setse a kanetswe gore o na le bolwetse jwa makgwafo jo bo bakilweng ke tiro pele a tlhokafala. O TSHWANETSE go nna le setifikeiti se se fang bosupi jwa se, go sa nne jalo, kopo ya gago ga e na go sekasekiwa.

KENG SE SE LATELANG, SE SE TLA DIRAGALANG?

Fa makgwafo le ditokomane di goroga kwa Johannesburg, makgwafo a tlaa tlhatlhoabiwa ke dingaka kwa National Institute for Occupational Health (NIOH) go bona gore a go na le matshwao ape a bolwetse jwa makgwafo jo bo bakilweng ke tiro. Dingaka ke gone di tlaa kwalelang pego go komiti ya MBOD ya go kana.

Komiti e tlaa leba pego le ditokomane tsoitlhe tse dingwe le go swetsa gore a moswi o ne a na le bolwetse jwa makgwafo jo bo bakilweng ke tiro, le gore a, jaanong o tshwanelega go fiwa phimolokeledi. Fa a ne a tshwanelega, ba tlaa fa setifikeiti le go se romela go MBOD/CCOD gore se porosesiwe, mme ba tlaa go itsise ka dipholo tsa seo.

Fa moswi a ne a tshwanelega go amogela phimolokeledi, o tlaa tlhoka go romela tshedimosetso e e latelang go MBOD gore ba tie ba porosesiwe phimolokeledi:

- Khopi ya setifikeiti sa semmuso sa loso.
- Lekwalo le le kanetsweng la taolo go tswa kwa Kgotleng ya Magiseterata le le tlhomamisang gore ke wena moamogeladitshiamelo tsa moswi.
- Fa o ne o nyetse le moswi, o tlhoka gape khopi ya setifikeiti sa lenyalo sa lona.
- Moamogeladitshiamelo mongwe le mongwe o tshwanetse go tsaya foromo e e tladitsweng e bile e saenilwe ya V47, a e ise gore e tempiwe e be e saenwe ke Banka. Gape a ise seteitemente sa akhaonto gore se saeniwe se be se tempiwe ke Banka. Mamettlelela seteitemente mo foromong ya V47.
- Tlatsa dintlha tsoitlhe mo diforomong tsa GW24/80 le GW24/17 (mme o se ka wa di saena). Di tseye, le lekwalo la gago la boitshupo le khopi ya gago ya ID mme o ye le tsona kwa seteiseneng sa mapodisi se se gaufi le wena. Mapodisi a tshwanetse go tempa le go kana khopi ya ID ya gago le tshaeno ya gago mo foromong ya GW24/80. Ba tshwanetse go tsaya dikgatiso tsa menwana ya gago mo foromong ya GW24/17 le go tempa gammogo le go saena foromo.
- Jaanong tleleimi e ka tsennngwa.

ELA TLHOKO DITLHAGISO TSE GO BUISANWENG KA GA TSONE MO TSEBENG E E LATELANG

TSIBOSO!

Nna kelotlhoko.
Ga go ope yo o
tshwanetseng
go go kopa
go duelela
diforomo
kgotsa thuso.

1

Gakologelwa gore diforomo tsotlhe tse o di tlhokang di fiwa mahala – ga go ope yo o ka go kopang gore o di duelele.

Fa o sa kgone go di laisolola go website (download) mo khomphiutheng, o ka tsaya dikhopi kwa:

- HR kgotsa tleliniki kwa moepong kgotsa;
- The MBOD mo Johannesburg kgotsa;
- Di one-stop centres

2

Gape ga o a tshwanela go duela gore ditokomane tsa gago di kanelwe kgotsa gore dikgatiso tsa menwana ya gago di tsewe ke mapodisi, kgotsa gore ditokomane tsa gago di tempiwe ke banka.

3

Ga o tlhoke go duelela sepe fa o tsenya kopo ya phimolokeledi.

Gape ga o a tshwanela go duelela tlhatlhobo ya bongaka kwa bookelong jwa puso kgotsa tleliniki, kgotsa kwa ngakeng ya poraefete fa ba le karolo ya tumalano le puso ya go fa modirameepong mongwe le mongwe tlhatlhobo ya bongaka ya mahala e le nngwe mo dingwageng tse pedi dingwe le dingwe. Fa o nna le tlhatlhobo e e fetang bongwe mo dingwageng tse pedi, ke gone o tlaa tshwanelang go duelela ditlhatlhobo tsa tlaalelto.

KE MANG YO O KA THUSANG ?

1

MBOD: 011 403 6322

2

HR kgotsa tleliniki kwa moepong wa gago

3

Di One-Stop Centres kwa:

- **Carltonville**
- **Mthatha**
- **Kuruman**